

Vår resa till Myanmar och Thailand 28.11. – 17.12. 2018

Gunvor och Tom Ryytänen

Under två år har det skrivits mycket om Myanmar. Det mesta har med skäl varit kritiskt, fördömande om hur regeringen tillåtit grovt våld mot den muslimska minoriteten *Rohingya* vid västra kusten, i Rakhine nordväst om Yangon. Speciellt har Nobelprisade *Aun San Suu Kyi* beskyllts för att hon inte erbjudit *Rohingya* folket mänskliga rättigheter i sitt land, som hon under fem år lyckats öppna och demokratisera något. Flera konflikter pågår dock i det etniskt brokiga landet och Rakhine är nog den svåraste med ca 700.000 flyktingar, som nu lever i en jättecamp i *Cox's Bazar* på andra sidan gränsen i Bangladesh. Finland hade ambassad i Yangon och flera organisationer jobbar för att medla i konflikten, men den har pågått i över 200 år och är mycket komplicerad.

Å andra sidan har västvärlden haft lättare att besöka Myanmar, tidigare Burma, sedan ca 2012 och TV program och artiklar och böcker beskriver nu landets buddhistiska kultur och imponerande pagoder och tempel efter landets *isolering* i över 50 år, som alltså började 20 år efter självständigheten från Storbritannien. Ett verkligt fattigt land som välkomnar turister. Yangon har ändå en flera gånger högre levnadsstandard än landsbygden, som jag, Tom bekantade mig med enbart i boktext. ("*Myanmar's 'Rohingya' Conflict*" från 2018 rekommenderas).

Vi beslöt nära ett halvår i förväg att flyga till både Yangon och södra Thailand för att fly undan den mörkaste tiden här hemma. Vi fick fördelaktiga flygbiljetter på Finnair samt till de korta lokala flygen från Bangkok till Yangon och senare tillbaka via Bangkok till Krabi, ca 800 km söder om Bangkok på västra kusten av den långa halvön mot Malaysia. Det fanns gott om tid att fundera på hotell och närmare program, men vi reserverade knappa fyra stadsdagar i Yangon och spikade resten av tiden, drygt två veckor, för strandliv kring byn *Klong Muang* en god bit norr om det livliga Krabi. Vi valde noggrant boställen bland små gästhus och reserverade dem i förväg. En vecka *invid* stranden och en annan vecka *på* stranden 300 m längre norrut. Vi ville på den här resan vara "stationära" i dessa två rum – med endast ett par färder i omgivningen!

Resdagen var inne och ännu en gång satte vi oss på ett flyg till tropikerna, trots att över 9 timmars flyg avskräckte oss mera än i yngre år. Flygresan gick bra och vi fick ett dagrum på 4. våningen i *Suvarnabhumi* transit terminalen för att flyga vidare till Yangon på eftermiddagen. Med enbart handbagage behövde vi inte klarera in i Thailand alls. Thai Airways flyg dröjde en timme och så blev vi vänligt emottagna av migrationsmyndigheten i Myanmar, med visum vi skaffat i förväg.

City Star Hotel, centrum av Yangon

Med Soe Win vid Shwedagon pagoden

Vårt hotell *City Star* låg idealiskt i storstadens gamla centrum och från vår balkong hade vi utsikt över det pampiga stadshuset från engelska tiden och den guldglänsande *Sule* pagoden från vår tideräknings början. Vårt rum hade allt vi behövde och den vänliga personalen bjöd på en god lokal frukost (för drygt 30 euro /natt) . Vi visste redan att taxin finns över allt och är otroligt billiga.

Efter en kort promenad i gatuvimlet förde en taxi oss till befolkningens nationalmonument *Shwedagon*, ett upphöjt, vördat och imponerande stort tempelområde med sina guldpagoder, den centrala 99 meter hög, helt täckt av tonvis med guldplattor och tusentals ädelstenar, som folk donerat. Upplevelsen av buddhismens kanske mest imponerande och påkostade helhet globalt var fantastisk. Guld, arkitektoniska proportioner och folkets religiösa ödmjukhet och stolthet gjorde den inhägnade helheten med fyra pompösa ingångar oförglömlig för oss. Vi vandrade barfota i över en timme med *Soe Win*, lokal guide, som berättade om många ritualers och symbolers betydelse. Främst lokala människor och munkar bad och skötte sina ceremonier, medan antalet turister föreföll litet på det stora området. Vår guide fick en välförtjänt 10 dollar.

Det var varmt och soligt. Sträckan *Shwedagon* till *Kandawgyi* parken (se foto) och sjön var på gångavstånd, men vi tog en taxi och promenerade istället längs sjöstranden. Lite senare åkte vi till *Pansodan* färjterminalen för en kort båtresa över Yangon floden till *Dala*.

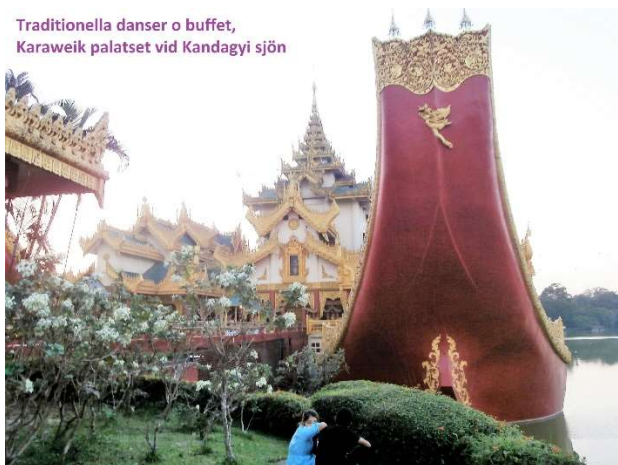
Huvudpagoden (t.v.) och en (rikare) familj som donerar två guldplattor som gör en luftfärd i vagn upp till pagodens vägg där de fästs.

Färjan var full av folk på fredag, då många bor på västra sidan i Dala. Vi blev "påflugna" av *samlor*-förare och andra motorcyklister i den lilla hamnen med tumultartad marknad. Vi nöjde oss med en promenad före återresan. Vyerna längs floden och över staden och hamnen var det bästa på båt-färden. Det var ett sätt att få en första "överblick" av den gamla huvudstaden med ca 7 miljoner invånare (av 57 miljoner burmeser (Bagan), shan, mon, arakan och många fler språk och etniska grupper). Ny huvudstad ca 300 km norrut är *Nay Pyi Taw* sedan 2005 med parlament och 150.000 invånare och ytterligare 200 km norrut ligger *Mandalay* vid *Irrawaddy* floden, men blev osett.

Vi hade möjligheten att välja ytterligare ett par glimtar av miljö och kultur kring Yangon. På en enkel gaturestaurang beställde vi en soppa och lite tilltugg. Enkelt, men smakade bra för ca 3000 kyat (ca två euro), men den kända *mohinga* soppan (tjock, med fisk) fick vi först på kvällen. På kvällen begav vi oss till *Karaweik Palace*, en replik av ett kungligt ceremoniellt fartyg (barge), som ligger orörligt vid ändan av *Kandawgyi* sjön.

Traditionella danser o buffet,
Karaweik palatset vid Kandagyi sjön

En ceremoniell ytterst riklig buffet väntade på oss och ett trettiotal andra gäster före en två timmars dansuppvisning började, med ett flertal traditionella danser, string puppets, elefantdans osv. Till en del var detta bekant, men väl gjort och värt – formell högkultur.

Följande dag tyckte det var dags för något folkligare och vardagligare. Vi hade reserverat en tågfärd till utkanterna av staden med en liten grupp, som träffades nära tågstationen. Resan med det urgamla dieselloket och vagnar med långsgående bänkar tog totalt ca tre timmar.

Vi rymdes bra att sitta på vägen ut från centrum och med stopp vid ett tjugotal stationer med oavbruten bosättning, men snart nog större fält med vattenkrass och risodlingar, bananer och mycket annat. Vi hade med oss *Win* som guide, steg av vid *Mingaladon* partitorget och den delvis täckta jättelika basaren för grönsaker, frukt, betel och andra exotiska produkter och vandrade på trånga spångar med säckar som skydd över den våta, leriga marken. Vi jäktade lite för att nå tåget för återresan, som vi delade med väldigt många grönsaksförsäljare på väg till staden med sina bylten (bild ovan) för torghandel och matförsäljare och andra som trängdes i vagnen.

Efter en god lunch med *Win* och fyra andra, från Holland och Kanada, promenerade vi mot hotellet, stannade vid ett tehus och behövde sedan en stunds vila på vårt rum. Vi tvekade lite om vad vi ännu skulle bege oss till och valde bort museer och konstgallerier. Gatuvimlet på väg till *Bogyoke market*, där det finns allt från kläder, mat, restauranger och handcraft till konst blev vårt val.

Gatukommers med bl.a. mynt för Tom

Bogyoke market, där några småköp blev gjorda

Myanmars valuta kyat är så lite värd att man inte präglat mynt på många år, så jag blev tvungen att köpa några äldre mynt på gatan. Det blev riktigt varmt och efter en timme i Bogyoke var vi mogna att bege oss tillbaka. Bogyoke betyder general och syftar främst på *Aun San*, folkledaren Aun San Suu Kyi's far, som ledde frihetskampen mot britterna fram till 1947 då han blev mördad. Fortfarande är det generaljuntan som har den egentliga makten trots val, senast 2018 då Aun San Suu Kyis parti förlorade lite, men inrikes är hon fortfarande populär. Parlamentsval blir det 2020.

Fin shop på ett snyggt och bra flygfält

Till Thailand:

Söndagen 2.12. var en lugn, obemärkt helgdag i Myanmar, då vi på dagen åkte till flyget *Nok Air* för vidare resa till Bangkoks äldre flygfält *Don Mueang* och vidare till *Krabi*.

Det rådde god ordning på Krabis flygfält, inklusive taxibilarna och vi blev tilldelade en stor, ny bil. Sträckan förbi staden Krabi och vidare till *Klong Muang* var nära 30 km norrut, men trafiken löpte väl och vi häpnade oss över de höga lodräta kalkstensklipporna, som stack upp som jättesvampar också i inlandet (lite som Halong Bay i Vietnam). Vi var förberedda på att vårt logi i den lokala byn intill stranden skulle vara anspråkslöst, men med A/C, kylskåp, kaffekanna och balkong med utsikt över havet. Då vi bokat rummet för en hel vecka, hoppades vi ju att det skulle uppfylla förväntningarna.

Ryssen *Kirill* tog emot oss på *Klong Muang Sunset* och han var angelägen om att vi skulle trivas. Han är inte ägare, men ledde verksamheten tillsammans med några thailändska damer som inte talade många ord engelska – typiskt nog i söder, visade det sig. Enda problemet var att det läckte vatten i badrummet. Omgivningen med butiker och krogar samt dryga 50 meter till stranden dominerades av lokalt folk, men helt utan turister skulle de haft det skralt. Några hundra meter i vardera riktningen fanns var sitt lyxiga resort hotell, men Klong Muang är lugnt utan massturism, inga solstolar eller försäljare längs den ca 3 km långa ljusa sandstranden. Den bekantade vi oss närmare med följande morgon. Två veckors strandliv kunde börja.

Solen lyste nog på morgonen, men moln seglade fram och en del av dagen var det ostadigt, ca 30 grader i luften och 28 i vattnet. Vi hade faktiskt ett schema över tidvattnet, som de första dagarna nådde högvatten på morgonen, över två meter högre än lågvatten-nivån några timmar senare. På bilden ovan ser man högvatten, som täcker en del av den sköna sanden och näset (vid ebb) till den lilla ön ett par hundra meter från "oss". En *longtail* båt ligger ett stycke ut i vattnet, men blir sedan vid ebb halvvägs upp på land – om den inte fått en "keikka" att köra turister ut till de vackra öarna.

Det var långgrunt, men skönt med ett dopp efter en längre barfota promenad längs beachen. I bakgrunden på bilden syns några av öarna 5-10 km ut i havet, som är en bukt till *Andaman Sea* och på andra sidan bukten på nära 40 kilometers avstånd ligger den ca 30 km långa Phuket ön. Söder om vår beach har en thaiprinsessa sin egen udde och bortom den börjar *Ao Nang* semesterorten, som redan tävlar med Phuket i livlighet och massturism.

Efter strandlivet, god thai mat (curry, kokosmjölk, turmeric etc..), lite uppköp, en stund vid strandcaféerna och en serie foton, beslöt vi att följande morgon åka ut till *Koh Hong ön*, som ligger närmast Klong Muang, under 10 km. Vi avtalade direkt med en *longtail* båtskeppare om att starta före 8 följande morgon, för att undvika turistströmmar och utnyttja högvattnet för att åka in i lagunen på ön, som vi läst om. Senare på kvällen träffade vi den enda finnen vi skulle se i trakten, *Juho*, som lovade komma med oss och dela på taxan för utfärden på 3-4 timmar.

Efter lite påtryckning tidigt på stranden, om tid och pris, kom vi iväg i god tid och vädret var soligt. Dessa *longtail* båtar är robust byggda i trä och har alla en egen typ av motor med en flera meter lång axel (därav namnet) som når god fart med högt ljud. Ett soltak mitt i båten skonade oss från direkt sol och snart nådde vi den smala infarten till Koh Hongs ("rum") smala infart till lagunen.

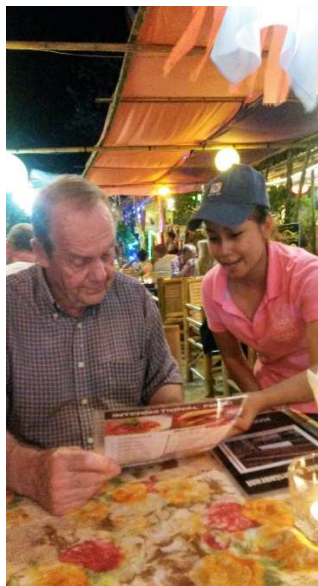

Koh Hong lagunen ovan och den kristallklara beachen nedan t.v., samt "våra platser" (röda) i Krabi.

Vi fick faktiskt åka runt i lagunen ensamman innan följande båt kom, först då vi åkte ut och till den sköna simstranden på samma ö. Vår skeppare föreslog två andra öar och vi jakade till hans förslag. Den ena, Lading, hade redan hunnit invaderas av en hel rad stora speedboats, med 3 x 250 hp's utombordare (!) vid den bästa stranden. Där simmade vi inte utan gjorde en vandring genom den tropiska täta skogen. De branta kalkstensklipporna var imponerande på alla öar och båtresan var en intensiv, fin upplevelse.

För middag med bl.a. soppa, tom yam, curry med räkor och ångat ris gick vi till *Mother's House*, där tanten hållit sin enkla krog över 20 år och pratade lite om de första svenskarna, som då "upptäckt" den här byn och kustbiten. Lite engelska klarade hon. Baren "*Irish Embassy*", var granne med oss, men där såg vi inte till någon irländare och flickorna, som serverade oss kaffe

med sambuca, var lite snorkiga. En öl på stranden var en första bekantskap med restaurang *Sunset*, som drivs av en glad och vänlig man med sina söner och döttrar.

Flera kvällar satt vi en stund på någon av strandkrogarna med sina granna lyktor och vänliga värdar. Billigt och gott, medan solen sakta lyste upp himlen och gick ned.

Den 5. 12., dagen före självständighetsdagen hemma, var det H.M. kungens födelsedag och samtidigt Farsdag i Thailand. Gamla kungen *Bhumipol* dog redan 2016 efter över 50 år på tronen.

Vi hade sett en skymt av honom då drottning Elizabeth II, och vi samtidigt 1972, besökte Chiang Mai. Nu hade sonen, kung *Maha Vajiralongkorn* fått lämna playboylivet bakom sig och axla ansvaret i sitt land, med sega politiska oroligheter fortfarande. Hans porträtt har högakttningsfullt hängts upp på de flesta väggar redan (foto nedan). Vår dag gick i samma tecken som dagen innan, men vi beställde färdigt taxi till följande förmiddag för en tur till stan Krabi och vidare med färja. Gunvor fick igen några textmeddelanden hemifrån som glädde oss och hon skickade svar.

Kirill ordnade taxi åt oss och den kom punktligt på förmiddagen och priset var satt till 600 baht (ca 15 euro) för en ca 25 km resa ned till färjterminalen. Vi skulle åka ända till *Koh Lanta*, ett par timmars resa söderut. Allt gick bra och vi fick en första glimt av staden Krabi vid flodmynningen. Vi köpte biljetter för 300 baht /p. och lite senare fylldes båten av både lokalt folk och turister.

Kung MAHA VAJIRALONGKORN har hängts upp på de flesta väggar efter långvarige BHUMIPOL

Från Krabi town med färjan till

Koh Lanta, hamnbyn Saladan

Vi orkade inte riktigt åka till öns sydspets med sin nationalpark och jungfruliga beach (hade vi läst), utan stannade över natten i backpacker byn *Khlong Khong* på ett charmigt litet B&B, *Sea Shell Resort*, där ägarfamiljen byggt 6 chalets vid stranden. Västra stranden av Koh Lanta är ett pärlband av vackra beachar, där tiotals stora och små "resorts" byggts på ett fåtal år. En trafikerad väg löper

från norr till söder några hundra meter från stranden. Till "vårt" ställe vände man av, åkte mellan bybornas uthus och kastruller och samlor-cycklar, på en sandstig och så plötsligt var vi framme vid de välbyggda stugorna och stranden och en glad familj. Gunvor fick en effektiv thai massage, vi simmade och åt vår självständighets-middag, skönt. Beachen var ganska folktom, vidsträckt och där långt ute i havet såg vi konturerna av Phi Phi öarna, som vi inte besökte.

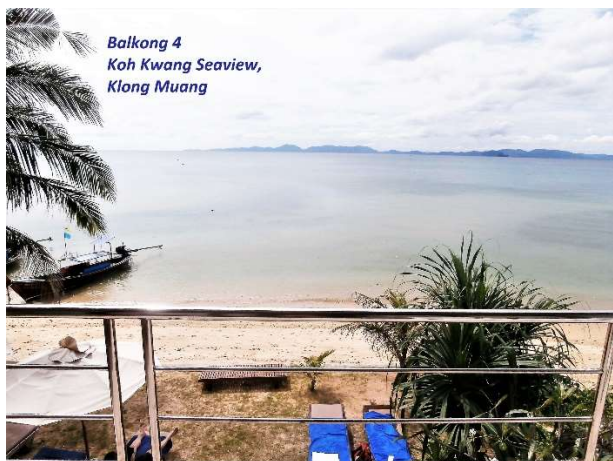
Återfärden 7.12. gjordes med taxi landvägen över den ståtliga bron till norra Lanta-ön och så med bilfärjan över till fastlandet. Det blev en ganska lång biltur som först förde oss till ett ute-spa med varma källor (men inte det ställe vi tänkt oss med fritt forsande mineralvatten). Vår chaufför förstod ca tio ord engelska. Jag hade försökt säga var han skulle vända och senare var han lite snopen, så vi kom överens att han för oss till *Tiger Temple*, ett gott stycke norr om Krabi town.

Det stora templet ligger vid foten av ett berg med grottor och 1230 trappsteg upp till en avsats med utsökt utsikt och förstås en Buddha i guld, som vi *inte* såg, för trapporna fick vara! Vi gillade templet med tigrarna (nedan) och de granna drakarna – och alla barnen på klassutflykt!

Taxin väntade i lugn och ro och förde oss sedan till centrum av stan Krabi. Vi steg av vid parken intill floden och drack kaffe på den flytande restaurangen och orienterade oss. I parken fanns flera moderna konstverk, delvis tillhörande *2018 Konstbiennalen*, som pågick. Det var bara 3 kvarter till marknaden med färdig mat, grönsaker och diverse. Det mulnade och så kom första dropparna av en tropisk störtskur och vi dök in på *May & Marks Café Restaurang* för lunch och gott kaffe med kaka! Nattmarknaden med en mängd matstånd hade vi tänkt besöka, men regnet avskräckte oss och vi åkte "hem" till vårt Sunset härbärge.

Söndagen den 9 december samlade vi ihop våra saker, tackade Kirill och thailändskorna på Sunset och Kirill körde oss de ca 300 metrarna till vårt lilla *Koh Kwang Seaview Resort*, som är det enda "hotellet" direkt vid vattenbrynet längs Klong Muang beachen. En trafikerad väg löper på sina ställen knappa 50 m från strandlinjen. Vi fick ett rum med balkong och fantastisk utsikt över Andaman havet – för en kvartimme. A/C apparaten slutade fungera, vi bytte rum (två gånger / två nätter, en natt gratis!), men det gick sedan bra och vi kunde hålla samma rum.

Värdinnan *Rah* och hela ägarfamiljen var muslimer, men sympatiska och inte så strikta. Frukostarna var goda och erbjöd tillfälle att tala med flera gäster under veckan (danskar, amerikaner och engelsmän plus ett par asiater, som åt för sig själva) vid det gemensamma bordet.

Danskarna var brunbrända och berättade lite om sina över 20 resor i Thailand. De for och andra kom istället, några så att de besökt Kambodja eller var på väg till Vietnam (men inte Myanmar).

Vi var lika nära de rustika beachkrogarna som tidigare och strandlivet fortsatte. Mitt emot oss på andra sidan vägen fanns en "7Eleven" butik, där vi kunde köpa lite bubblande vin, läsk, Chang-öl och tilltugg. Längre borta fanns fruktståndet som hade papaya, som annars lyste med sin frånvaro, fränsett omogen sådan i papayasallad. Men vi sökte också andlig spis, bl.a. hos tavelkonstnären *Prasert*. Vi lockades att köpa en tavla, motiv Floating Market i Bangkok (som det såg ut 1972 för oss) och inte de longtail båtar, som han målade i serie däremellan.

Följande dag promenerade vi ganska tidigt till det lyxiga *Sofitel Resort* en knapp kilometer norrut. Stället har en par-3 golfbana intill hotellet och vi hyrde klubbor, betalade och spelade. Ganska svår bana med vattenhinder, raviner osv., men några hål gick någorlunda. I början var det ganska svalt, men på 1,5 timme blev det verkligen varmt. En "caddy-master" hjälpte oss och inviterade oss att göra affär direkt med honom nästa gång!! Efter två flaskor vatten och avslutad runda gick vi sedan till den snygga hotellbaren och "hassade" på var sin drink. Det blev en tuktuk tillbaka istället för den drygt 800 m korta promenaden.

Fredag 14.12. åkte vi med grannhusets taxi till Ao Nang. Vi steg av mitt i den lilla staden (mera än en by) vid huvudvägen, som löper alldeles nära stranden och det vimlade av turister, också några finnar med Hartwalls Aito Longdrink i handen. Thailändare i butiker och caféer verkade indifferent, ja snorkiga. Vi ställde oss i kön för att dela på longtailbåt (15 min. resa) till Railey beach och *Phra Nang*. Det "jungfruliga" finns inte kvar där, men naturen är imponerande.

Efter en par timmar på den vita stranden och i det kristallklara vattnet fick vi en båt tillbaka och dök in på "Coffee House" för att klä om oss (stoppa simdräkter i kassen) och njuta av gott kaffe med bakelse. Trots lite oartigt bemötande i affärer köpte vi några saker åt närstående hemma.

Min avsikt var att satsa på en lite festligare middag på en lokalt uppskattad fisk- och skaldjursrestaurang *Krua Thara* i Noparathara byn, som ligger ca 3 km norr om Ao Nang. I krogens vattentankar fanns fisk,

king prawns, svart, blå och hästsko-krabba samt hummer. Vi valde grouper (sp. mero) och svart krabba med ris och sallad och en läskande kokosnötdrink före lite lokalt vin (inget att skryta med). Krabban var sönderhackad lite ovarsamt, men annars en riktigt god middag. Den kunde ha blivit festligare lite senare på kvällen, men vi ville nog åka tillbaka innan det blev helmörkt och dessutom kom en regnskur.

Vi hade haft tur med vädret, trots lite regn och ostadigt ett par eftermiddagar och nätter. Sista hela dagen på Koh Kwang Seaview regnade det däremot hela eftermiddagen så vattnet forsade från taket och från vägen in på ställets entré. Vi hade knappt hunnit med en promenad och lite vadande ut i ebb, vars tidpunkt flyttat sig flera timmar på en dryg vecka.

Den 16.12. på dagen packade vi ihop vårt handbagage, sade adjö till vår värdinna och sonen i familjen körde oss till flygfältet och nu var det *Thai Smile* bolaget som var i tur att föra oss till Suvarnabhumi, Bangkok. Vi hade bokat en natt på *Hotel Na Siri Lake* nära flygfältet, för att vara färdigt nära Finnairs flyg hem på morgonen. Finnar gav oss Comfort seats så de 10 timmarna kändes en aning lättare och vi anlände hem på eftermiddagen 17.12.

Vi var överens om att det mesta på resan var värdefullt och motsvarade förväntningarna. Nu skulle vi förbereda julen, så det blev träffar med de yngre generationerna.

